

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه جغرافیا

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: برنامه ریزی توریسم

عنوان:

ساماندهی محور گردشگری روستای چنار تا دریاچه تار دماوند

استاد راهنما:

دکتر آزیتا رجبی

استاد مشاور:

دکتر شوکت مقیمی

پژوهشگر:

ترانه صنیعی

تابستان ۱۳۹۰

تقدیم به پدر و مادرم

که شکل‌گیری اندیشه‌هایم حاصل تربیت صادقانه آنهاست

و

تقدیم به یگانه خواهرم

دکتر ماندانا صنیعی

که در تمام مراحل تحصیل همقدم بوده است

و

تقدیم به همسفر زندگیم

که

فداکاریش پشتوانه استقامتم؛

کلامش امیدبخش تلاشم؛

و

دوستی و همراهیش قابل ستایش است.

سپاسگزارم

از سرکار خانم دکتر رجبی

که

انگیزه و اندیشه طرح را مدیون ایشان هستیم.

از سرکار خانم دکتر مقیمی

که

در روند مطالعات از مشاورت ایشان بهره فووان برده‌ام.

از سرکار خانم دکتر ارزجانی

که

با سعه صدر داوری پایان‌نامه‌ام را بعهدہ داشته‌اند.

از مدیر گروه محترم سرکار خانم دکتر تاج

که

برای الطاف و یاری‌شان هیچ انتهایی نیست.

و

تمامی اساتید و دوستان عزیزی که در انجام این پروژه مرا یاری نموده‌اند.

چکیده

ساماندهی گردشگری در یک منطقه شامل شناخت وضع موجود در ابعاد کمبودها و نواقص است که در سه وجه گردشگر، محیط و میزبان صورت می‌گیرد. تفرجگاه‌های پیرامون کلان‌شهرها که به‌طور خودجوش توسط مردم و خارج از هدایت رسمی از سوی برنامه ریزان و دولت به عنوان مکانی برای گذران اوقات فراغت در نظر گرفته می‌شود، وقتی که حجم بازدیدکنندگان و کنش‌گری فضایی در آن مکان افزایش می‌یابد نیازمند ساماندهی از سوی مسئولان محلی و فرامحلی است. در صورت عدم ساماندهی این نوع مناطق نه تنها پایداری محیط باخطر مواجه می‌شود، بلکه امنیت اجتماعی مکان مربوطه دچار چالش می‌شود. علاوه بر آن، عدم ساماندهی باعث می‌شود نه تنها جریان گردشگری سودی برای ساکنان محل نداشته باشد بلکه آسیب‌هایی را نیز به محیط و مردم وارد کند. از این رو، در تحقیق حاضر محور روستای چنار شرق تا دریاچه تار دماوند مورد بررسی قرار گرفت و راهکارهایی برای ساماندهی گردشگری در این محور و ارائه استراتژی‌های مناسب در جهت توسعه این منطقه و در نهایت رسیدن به الگوی بهینه ساماندهی و توسعه بازشناخته شد. بمنظور رسیدن به این اهداف از دو روش اسنادی و میدانی استفاده شد و پس از تهیه کلیات و چها رچوب نظری تحقیق، جهت کسب اطلاع از منطقه مورد مطالعه و بررسی گردشگری در این محور، اقدام به انجام عملیات میدانی گردید. بدین منظور سه نوع پرسشنامه به تفکیک برای مسئولان، افراد محلی و گردشگران تهیه شد. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار Excel و Spss استفاده گردید. آزمون‌های آماری (تحلیل عامل و ضریب آلفا) نشان داد که این پژوهش از اعتبار و روایی مناسبی برخوردار است. آزمون فرضیات تحقیق با استفاده از ارزیابی و تحلیل پرسشنامه‌ها، نشان داد که از دیدگاه مسئولین ۱۰۰ درصد و مردم محلی ۹۰ درصد ساماندهی این محور را موجب توسعه منطقه می‌دانند. علاوه براین، نتایج تحلیل SWOT نشان می‌دهد که در محور مورد مطالعه تعداد ۳۵ نقطه قوت در برابر ۴۵ نقطه ضعف و تعداد ۲۸ فرصت در برابر ۲۹ تهدید مورد شناسایی و بررسی قرار گرفته است. بدین ترتیب در مجموع تعداد ۶۳ نقطه قوت و فرصت

بعنوان مزیت‌ها و ۷۴ ضعف و تهدید به عنوان محدودیت‌ها و تنگناهای پیش‌روی محور مورد مطالعه جهت گسترش گردشگری قابل‌شناسایی است، یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد آستانه آسیب‌پذیری این منطقه بسیار بالا بوده و نیازمند بازنگری و ارائه سیاست‌های مناسب به منظور رفع ضعف‌ها و تهدیدها با استفاده از نقاط قوت و فرصت می‌باشد. در ضمن راهبرد تنوعی بهترین و مؤثرترین راهبرد و استراتژی برای محور مورد مطالعه شناخته شد. همچنین این تحلیل نشان داد که جاذبه‌های طبیعی این محور بالاترین اولویت را در توسعه گردشگری دارد که جهت استفاده از منابع طبیعی و توسعه گردشگری طبیعی و اکوتوریسم شیوه‌سازماندهی در این محور پیشنهاد گردیده است.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱		مقدمه
		فصل اول: کلیات تحقیق
۴		۱-۱- بیان مسأله
۶		۲-۱- اهمیت موضوع تحقیق
۸		۳-۱- هدف‌های تحقیق
۸		۴-۱- پرسش تحقیق
۹		۵-۱- فرضیات تحقیق
۹		۶-۱- پیشینه تحقیق
۱۰		۷-۱- قلمرو تحقیق
۱۱		۸-۱- مراحل انجام کار و روش تحقیق
۱۱		۱-۸-۱- روش تحقیق
۱۱		۲-۸-۱- جامعه آماری
۱۱		۳-۸-۱- روش نمونه‌گیری
۱۲		۴-۸-۱- شیوه و ابزارهای گردآوری اطلاعات
۱۲		۵-۸-۱- شیوه‌های تجزیه و تحلیل یافته‌ها
۱۳		۹-۱- محدودیت‌های تحقیق
۱۴		۱۰-۱- تعریف واژه‌های عملیاتی تحقیق
		فصل دوم: ادبیات تحقیق
۱۷		مقدمه
۱۸		۱-۲- تعریف و مفهوم اوقات فراغت
۱۹		۲-۲- مفهوم تفریح و تفرج
۲۰		۱-۲-۲- فعالیت‌های تفرجی
۲۱		۲-۲-۲- تفرج گله‌ها و منابع تفرجی

۲۱	منابع تفرجگاهی ۳-۲-۲
۲۳	منابع تفرجی طبیعی در زیست‌بوم‌های آبی ۱-۳-۲-۲
۲۵	تعریف و مفهوم گردشگری ۳-۲
۲۸	انواع گردشگری ۴-۲
۲۹	منابع و جاذبه‌های گردشگری ۵-۲
۲۹	منابع و جاذبه‌های طبیعی ۱-۵-۲
۳۰	منابع و جاذبه‌های انسانی ۲-۵-۲
۳۰	گردشگری پایدار ۶-۲
۳۱	اکوتوریسم یا گردشگری مبتنی بر طبیعت ۷-۲
۳۵	اهداف اکوتوریسم ۱-۷-۲
۳۶	ارکان اصلی اکوتوریسم ۲-۷-۲
۳۶	گردشگری روستایی ۸-۲
۳۷	تعریف و مفهوم گردشگری روستایی ۱-۸-۲
۴۴	انواع گردشگری روستایی ۲-۸-۲
۴۸	رشد و تحول گردشگری ۹-۲
۵۰	فرآیند توسعه فضایی گردشگری ۱۰-۲
۵۲	ساماندهی ۱۱-۲
۵۴	برنامه‌ریزی و برنامه‌ریزی کالبدی ۱۲-۲
۵۵	برنامه‌ریزی گردشگری ۱۳-۲
۵۵	مقصد ۱۴-۲
۵۶	جامعه میزبان ۱۵-۲
۵۶	مجتمع گردشگری ۱۶-۲
۵۶	کانون گردشگری ۱۷-۲
۵۶	قطب گردشگری ۱۸-۲
۵۷	حوزه عمران روستایی ۱۹-۲
۵۷	روستاهای همپوند ۲۰-۲
۵۷	عرصه جغرافیایی ۲۱-۲

۵۷		۲۲-۲- عرصه عملکردی
۵۷		۲۳-۲- حوزه گردشگری
۵۸		۲۴-۲- ناحیه گردشگری
۵۸		۲۵-۲- منطقه گردشگری
۵۸		۲۶-۲- محور گردشگری
۵۹		۲۷-۲- الگوی برنامه‌ریزی
۵۹		۲۸-۲- اصول و معیارهای برنامه‌ریزی کالبدی گردشگری روستایی
۵۹		۲۸-۲-۱- کاربری اراضی
۶۰		۲۸-۲-۲- مکان‌یابی کاربری‌های مورد نیاز در سطح حوزه و ارائه راهنما
۶۴		۲۸-۲-۳- شبکه راه‌ها
۶۸		۲۸-۲-۴- مکان‌یابی کانون‌های خدماتی
۷۷		۲۹-۲- توزیع فضایی خدمات
۷۹		۳۰-۲- مدل تحقیق
۷۹		۳۰-۲-۱- اصول و معیارهای برنامه‌ریزی کاربری اراضی در مناطق روستایی
۸۳		۳۰-۲-۲- اصول و معیارهای نظام دسترسی در مناطق روستایی
۸۵		۳۰-۲-۳- مکان‌یابی فعالیت‌های عمده
۸۷		۳۰-۲-۴- مکان‌های اقامتی و تأسیسات و تجهیزات عمده
۸۷		۳۰-۲-۵- تسهیلات همگانی
۸۹		۳۰-۲-۶- عوامل مؤثر در مکان‌یابی فضاهای مصنوعی
۸۹		۳۰-۲-۷- استفاده از منظرهای مناسب به دریاچه
۹۰		۳۰-۲-۸- الگوی مسکن روستایی
۹۶		۳۰-۲-۹- برنامه‌ریزی و طراحی بافت
۹۹		۳۱-۲- مدل تحلیلی SWOT
۱۰۱		۳۱-۲-۱- بررسی محیطی
۱۰۱		۳۱-۲-۲- تدوین راهبردها
۱۰۲		۳۱-۲-۳- تجزیه و تحلیل عوامل مؤثر بر گردشگری
۱۰۴		۳۲-۲- پیشینه تاریخی گردشگری روستایی

فصل سوم: ویژگی‌های جغرافیایی روستای چنار شرق و دریاچه تار دماوند

۱۰۹	مقدمه
۱۱۰	۱-۳- ویژگی‌های جغرافیای طبیعی
۱۱۰	۳-۱-۱- موقعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه
۱۱۰	۳-۱-۲- زمین‌شناسی
۱۱۲	۳-۱-۲-۱- آبرفت‌های منطقه دشت
۱۱۳	۳-۱-۲-۲- رسوبات حاصل از فرسایش کوه‌ها
۱۱۳	۳-۱-۲-۳- رسوبات واریزه سنگی کوهی
۱۱۴	۳-۱-۲-۴- آبرفت‌های مخروط افکنه
۱۱۵	۳-۱-۲-۵- آبرفت‌های رودخانه‌ای
۱۱۶	۳-۱-۳- توپوگرافی
۱۱۹	۳-۱-۴- اقلیم
۱۱۹	۳-۱-۴-۱- طبقه‌بندی اقلیم منطقه
۱۲۰	۳-۱-۴-۲- ایستگاه‌های مورد مطالعه
۱۲۵	۳-۱-۵- خاک
۱۲۸	۳-۱-۶- منابع آب
۱۲۹	۳-۱-۶-۱- رودخانه تار
۱۳۰	۳-۱-۶-۲- موقعیت جغرافیایی دریاچه تار و هویر
۱۳۲	۳-۱-۶-۳- دریاچه تار
۱۳۴	۳-۱-۶-۴- هیدرولوژی دریاچه تار
۱۳۷	۳-۱-۶-۵- گیاهان آبی دریاچه تار
۱۳۸	۳-۱-۷- پوشش گیاهی
۱۳۸	۳-۱-۷-۱- جوامع کلیماکس
۱۴۰	۳-۱-۷-۲- سایر جوامع
۱۴۲	۳-۱-۸- حیات جانوری
۱۴۳	۳-۱-۹- ژئومورفولوژی
۱۴۳	۳-۱-۹-۱- دریاچه تار و هویر

۱۴۴	۳-۱-۹-۲- چین ها
۱۴۴	۳-۱-۹-۳- زمین لغزه ها
۱۴۵	۳-۱-۹-۴- گسل ها
۱۴۷	۳-۱-۹-۵- درزه ها
۱۴۷	۳-۱-۹-۶- دره ها
۱۴۸	۳-۲- ویژگی های جغرافیای انسانی
۱۴۸	۳-۲-۱- وجه تسمیه
۱۴۹	۳-۲-۲- تقسیمات سیاسی
۱۵۰	۳-۲-۳- ویژگی های تاریخی
۱۵۱	۳-۲-۴- ویژگی های اجتماعی
۱۵۲	۳-۲-۵- ویژگی های اقتصادی
۱۵۲	۳-۲-۵-۱- کشاورزی و باغداری
۱۵۲	۳-۲-۵-۲- دامداری
۱۵۳	۳-۲-۵-۳- زنبورداری
۱۵۳	۳-۲-۵-۴- صنعت و معدن
۱۵۳	۳-۲-۵-۵- خدمات
۱۵۴	۳-۲-۶- ویژگی های کالبدی
۱۵۴	۳-۲-۶-۱- کاربری مسکونی
۱۵۵	۳-۲-۶-۲- کیفیت ابنیه روستا
۱۵۶	۳-۲-۶-۳- کاربری آموزشی
۱۵۶	۳-۲-۶-۴- کاربری درمانی
۱۵۶	۳-۲-۶-۵- کاربری بهداشتی
۱۵۶	۳-۲-۶-۶- کاربری تأسیسات و تجهیزات زیربنایی
۱۵۷	۳-۲-۶-۷- کاربری مذهبی
۱۵۷	۳-۲-۶-۸- کاربری راه ها و شبکه ارتباطی
۱۵۸	۳-۳- جاذبه ها
۱۵۹	۳-۴- امکانات گردشگری محور مورد مطالعه

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق

۱۶۴	مقدمه
۱۶۶	۱-۴- یافته‌های توصیفی تحقیق
۱۶۶	۱-۱-۴- جنسیت
۱۶۶	۲-۱-۴- وضعیت سنی پاسخ‌دهندگان
۱۶۷	۳-۱-۴- وضعیت تحصیلات
۱۶۸	۴-۱-۴- وضعیت تأهل
۱۶۹	۵-۱-۴- محل زندگی
۱۶۹	۶-۱-۴- ارزیابی نقش گردشگری در اقتصاد ساکنین روستا
۱۷۱	۷-۱-۴- ارزیابی تأثیر بخش‌های اقتصادی از نظر اشتغال و ایجاد درآمد
۱۷۲	۸-۱-۴- ارزیابی اهمیت موارد مهم در توسعه گردشگری در این محور
۱۷۳	۹-۱-۴- ارزیابی گروه‌های اجتماعی گردشگران
۱۷۳	۱۰-۱-۴- ارزیابی میزان رشد گردشگری نسبت به گذشته
۱۷۴	۱۱-۱-۴- ارزیابی وجود یا عدم وجود برنامه در جهت ساماندهی و توسعه گردشگری
۱۷۵	۲-۴- بررسی عوامل مؤثر در ساماندهی
۱۷۵	۱-۲-۴- دسترسی
۱۸۴	۲-۲-۴- مسیرهای پیاده
۱۸۵	۳-۲-۴- خدمات اقامتی
۱۹۰	۴-۲-۴- خدمات پذیرایی
۱۹۲	۵-۲-۴- انگیزه‌ها و جاذبه‌ها
۱۹۷	۶-۲-۴- خدمات جنبی
۲۰۲	۷-۲-۴- ارزیابی اهمیت ساماندهی محور مورد مطالعه در توسعه منطقه
۲۰۳	۳-۴- تجزیه و تحلیل SWOT
۲۰۳	۱-۳-۴- شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها
۲۰۴	۲-۳-۴- عوامل داخلی مؤثر بر گردشگری در محور مورد مطالعه
۲۰۴	۳-۳-۴- عوامل خارجی مؤثر بر گردشگری در محور مورد مطالعه
۲۰۵	۴-۳-۴- ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی

۲۱۶	۴-۳-۵- تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها
۲۱۷	۴-۳-۶- ارائه راهبردها و استراتژی‌های توسعه گردشگری در محور مورد مطالعه
۲۱۷	۴-۳-۶-۱- راهبردهای رقابتی / تهاجمی
۲۱۸	۴-۳-۶-۲- راهبردهای تنوع
۲۱۹	۴-۳-۶-۳- راهبردهای بازنگری
۲۲۰	۴-۳-۶-۲- راهبردهای تدافعی
۲۲۴	۴-۳-۷- استراتژی و راهبرد مناسب در محور مورد مطالعه
۲۲۵	۴-۴- نتایج یافته‌های تحقیق
۲۲۷	۴-۵- آزمون فرضیات

فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۲۳۰	مقدمه
۲۳۱	۵-۱- نتیجه‌گیری
۲۳۴	۵-۲- پیشنهادات
۲۳۴	۵-۲-۱- سطح منطقه‌ای
۲۳۵	۵-۲-۲- سطح محلی

پیوست‌ها:

۲۴۱	پرسشنامه مسؤلان
۲۵۱	پرسشنامه جامعه محلی
۲۵۹	پرسشنامه گردشگران

منابع و ماخذ:

۲۶۸	منابع فارسی
۲۷۱	منابع انگلیسی
۲۷۲	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه

عنوان

۴۰	۱-۲- انواع فعالیت‌های گردشگری در نواحی روستایی
۴۳	۲-۲- بررسی تطبیقی عناصر مشخص‌کننده گردشگری روستایی
۴۸	۳-۲- عوامل رشد و تحول گردشگری از دیدگاه مورفی
۴۹	۴-۲- تغییرات و تحولات در الگوهای گردشگری
۷۱	۵-۲- معیارها و شاخص‌های ارزیابی مکان‌یابی کانون‌های خدماتی
۱۲۲	۱-۳- مشخصات ایستگاه‌های مطالعه شده
۱۲۳	۲-۳- رژیم بارندگی فصلی و ماهیانه منطقه
۱۲۳	۳-۳- تعداد روزهای یخبندان در دو ایستگاه منطقه مورد مطالعه
۱۲۵	۴-۳- پیش‌روی و پس‌روی برف در منطقه مورد مطالعه
۱۳۸	۵-۳- آنالیز آب دریاچه تار
۱۵۳	۶-۳- ویژگی‌های جمعیتی روستای چنار شرق
۱۶۰	۷-۳- جاذبه‌های محور روستای چنار تا دریاچه تار دماوند
۱۶۶	۱-۴- توزیع پاسخگویان برحسب جنس
۱۶۷	۲-۴- توزیع پاسخگویان برحسب سن
۱۶۸	۳-۴- توزیع پاسخگویان برحسب تحصیلات
۱۶۸	۴-۴- توزیع پاسخگویان برحسب وضعیت تأهل
۱۶۹	۵-۴- توزیع پاسخگویان برحسب محل زندگی
۱۶۹	۶-۴- نقش گردشگری در اقتصاد ساکنین روستا
۱۷۰	۷-۴- نقش گردشگری در موارد عنوان شده
۱۷۱	۸-۴- ارزیابی تأثیر بخش‌های اقتصادی از نظر اشتغال و ایجاد درآمد
۱۷۲	۹-۴- ارزیابی اهمیت موارد ذکر شده در توسعه گردشگری محور مورد مطالعه
۱۷۳	۱۰-۴- گروه‌های اجتماعی گردشگران
۱۷۳	۱۱-۴- میزان رشد گردشگری نسبت به گذشته

- ۱۷۴ ۱۲-۴- میزان رشد گردشگری نسبت به گذشته
- ۱۷۴ ۱۳-۴- میزان اقدامات و برنامه‌ها جهت ساماندهی و توسعه گردشگری
- ۱۷۶ ۱۴-۴- انواع وسیله نقلیه مورد استفاده گردشگران در سفر به این محور
- ۱۷۷ ۱۵-۴- وضعیت شبکه ارتباطی و جاده محور مورد مطالعه
- ۱۸۰ ۱۶-۴- توسعه راه ارتباطی و نصب علائم ویژه در محور مورد مطالعه
- ۱۸۲ ۱۷-۴- احداث پل
- ۱۸۵ ۱۸-۴- مدت اقامت گردشگران در محور مورد مطالعه
- ۱۸۶ ۱۹-۴- وضعیت امکانات اقامتی در محور مورد مطالعه
- ۱۸۷ ۲۰-۴- وضعیت گردشگری در محور مورد مطالعه
- ۱۹۱ ۲۱-۴- وضعیت امکانات اقامتی در محور مورد مطالعه
- ۱۹۳ ۲۲-۴- انگیزه‌های سفر در محور روستای چنار تا دریاچه تار
- ۲۰۲ ۲۳-۴- میزان اهمیت ساماندهی محور مورد مطالعه در توسعه منطقه
- ۲۰۶ ۲۴-۴- ماتریس ارزیابی عوامل داخلی (نقاط قوت)
- ۲۰۸ ۲۵-۴- ماتریس ارزیابی عوامل داخلی (نقاط ضعف)
- ۲۱۰ ۲۶-۴- ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (فرصت‌ها)
- ۲۱۲ ۲۷-۴- ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (ضعف‌ها)
- ۲۱۴ ۲۸-۴- مجموع ماتریس عوامل داخلی
- ۲۱۴ ۲۹-۴- مجموع ماتریس عوامل خارجی
- ۲۱۴ ۳۰-۴- ترکیب عوامل داخلی و خارجی
- ۲۲۲ ۳۱-۴- ماتریس راهبردها و راهکارهای لازم برای توسعه گردشگری محور مورد مطالعه

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

۱۷۶	۱-۴- انواع وسیله نقلیه مورد استفاده گردشگران در سفر به این محور
۱۷۷	۲-۴- وضعیت شبکه ارتباطی و جاده محور مورد مطالعه
۱۸۰	۳-۴- توسعه راه ارتباطی و نصب علائم ویژه در محور مورد مطالعه
۱۸۷	۴-۴- وضعیت گردشگران در محور مورد مطالعه
۱۹۳	۵-۴- میزان درصد انگیزه‌های سفر در محور روستای چنار تا دریاچه تار
۱۹۷	۶-۴- مجموعه تفریحات زمستانه
۱۹۸	۷-۴- مجموعه کوهنوردی
۱۹۸	۸-۴- مجموعه تفریحات آبی
۱۹۹	۹-۴- مجموعه تفریحات تابستانه
۲۱۵	۱۰-۴- ارزیابی مجموع عوامل مؤثر بر گردشگری محور مورد مطالعه از نظر مسئولان
۲۱۵	۱۱-۴- ارزیابی مجموع عوامل مؤثر بر گردشگری محور مورد مطالعه از نظر جامعه محلی
۲۱۶	۱۲-۴- ارزیابی مجموع عوامل مؤثر بر گردشگری محور مورد مطالعه از نظر گردشگران
	۱۳-۴- ارزیابی مجموع عوامل داخلی و خارجی مؤثر بر گردشگری محور مورد مطالعه از نظر
۲۲۴	مسئولان، جامعه محلی و گردشگران

فهرست تصاویر و شکل‌ها

صفحه

عنوان

۵۱	(۱-۲) چرخه حیات گردشگری از نظر باتلر
۵۳	(۲-۲) شمایی از ساماندهی و توسعه گردشگری در یک مکان
۱۰۲	(۳-۲) ماتریس SWOT و نحوه تعیین استراتژی‌ها
۱۱۸	(۱-۳) زرین‌کوه و دریاچه تار از فراز چنگیزچال
۱۱۹	(۲-۳) زرین‌کوه و قله دوبرار
۱۳۲	(۳-۳) نمای دریاچه تار و هویر از روی خط‌الرأس دوبرار
۱۳۴	(۴-۳) نمای دریاچه تار
۱۳۸	(۵-۳) نمای دریاچه تار در زمستان
۱۴۷	(۶-۳) تصویر ماهواره‌ای گسل مشاء - فشم
۱۵۱	(۷-۳) درخت چنار داخل حیاط مسجد روستای چنارشرق
۱۷۸	(۱-۴) جاده محور روستای چنار شرق تا دریاچه تار در حال حاضر
۱۷۸	(۲-۴) جاده محور مورد مطالعه با کف‌پوش مناسب
۱۷۹	(۳-۴) نمونه‌ای از دیواره‌های ریزشی محور مورد مطالعه
۱۷۹	(۴-۴) استفاده از گابیون و تور برای دیواره‌های ریزشی محور مورد مطالعه
۱۸۱	(۵-۴) نمونه تابلوی اطلاع‌رسانی با مصالح
۱۸۱	(۶-۴) مشخص بودن مسیرهای دسترسی و علائم راهیابی
۱۸۱	(۷-۴) نمونه تابلو اطلاع‌رسانی با سنگ
۱۸۲	(۸-۴) پل با مصالح طبیعی و همساز با محیط
۱۸۳	(۹-۴) یخ‌زدگی آب چشمه بر روی سطح جاده
۱۸۴	(۱۰-۴) نمونه‌ای از نحوه نورپردازی در دیواره‌های حائل مجاور جاده
۱۸۸	(۱۱-۴) نمونه‌ای از آلاچیق‌های پیشنهادی در محور مورد مطالعه
۱۸۹	(۱۲-۴) نمونه‌ای از متل پیشنهادی در محور مورد مطالعه
۱۹۱	(۱۳-۴) نمونه‌ای از رستوران پیشنهادی در محور مورد مطالعه

- ۱۹۲ (۱۴-۴) نمونه‌ای از متل و رستوران پیشنهادی در کنار دریاچه تار
- ۱۹۶ (۱۴-۴) سایت پرواز پاراگلایدر در محور مورد مطالعه
- ۲۰۱ (۱۵-۴) کاشت غیراصولی درختان در روستای چنار شرق
- ۲۰۲ (۱۶-۴) نورپردازی محیط مورد مطالعه جهت تفرج شبانه

فهرست نقشه‌ها

صفحه

عنوان

۱۱۰	۱-۳- موقعیت جغرافیایی محور مورد مطالعه
۱۱۶	۲-۳- زمین‌شناسی منطقه
۱۱۶	۳-۳- نیمرخ زمین‌شناسی منطقه
۱۲۹	۴-۳- خاک منطقه
۱۳۱	۵-۳- تقسیم‌بندی حوضه‌های آبخیز دریاچه‌ها و رودخانه‌های تار و هویر
۱۳۲	۶-۳- گستره آبگیر دریاچه تار و هویر
۱۴۹	۷-۳- گسل راندگی دهنار - مشاء
۱۵۲	۸-۳- موقعیت جغرافیایی روستای چنار شرق
۱۵۶	۹-۳- مراحل رشد و توسعه روستا
۱۵۷	۱۰-۳- کیفیت ابنیه روستای چنارشرق

مقدمه

امروزه گردشگری بزرگترین و متنوع ترین صنعت دنیا به حساب می آید و با ۲۰۰ میلیون نفر شاغل، گردش مالی سالانه آن به حدود ۵/۴ تریلیون دلار می رسد. به بیان دیگر، این فعالیت ۸ درصد کل اشتغال جهانی را به خود اختصاص می دهد. در این میان حدود ۲۰ درصد از سفرهای بین المللی در سال ۱۹۹۸ مربوط به طبیعت گردی بوده است. در سال ۲۰۰۴، طبیعت گردی رشدی ۳ برابر دیگر اشکال گردشگری داشته است. براساس برآوردهای انجام شده، بازدید از میراث فرهنگی و طبیعی و نیز گردشگری روستایی در ۲۰ سال آینده رشد چشمگیری خواهد داشت. کشور ایران اگرچه از نظر میراث فرهنگی و تاریخی جزو ۱۰ کشور برتر جهان و از لحاظ تنوع زیستی در بین ۵ کشور اول جهان قرار دارد، با این حال هنوز نتوانسته سهم قابل توجهی از این صنعت جهانی داشته باشد.

گردشگری روستایی یکی از شاخه های صنعت گردشگری است، که با توجه به ظرفیت های طبیعی و فرهنگی موجود در روستاها، می تواند نقش مهمی در تجدید حیات روستاها، ایجاد اشتغال و درآمد برای روستاییان، حفاظت از میراث طبیعی، تاریخی و فرهنگی و در نهایت توسعه یکپارچه و پایدار روستایی داشته باشد (رضوانی، ۱۳۸۷: ۱).

پتانسیل های گردشگری در هر روستا بیش از هر چیز به سرمایه های جغرافیا، بی، کیفیت مناظر طبیعی و آثار تاریخی و فرهنگی بستگی دارد. ایران، با برخورداری از جاذبه های مختلف در نواحی روستایی، محیط های دل انگیزی را برای گردشگری فراهم کرده است (مهدوی و همکاران، ۱۳۸۷: ۲). تاکنون گردشگران یک روزه که صرفاً به دلیل گذران اوقات فراغت و گودش به مناطق روستایی سفر می کنند و همچنین استقرار خانه های دوم (ویلاها) در سکونتگاه های روستایی به دلیل نبود برنامه ریزی و راهبرد مشخص توسعه و به ویژه نبود ضوابط و مقررات کالبدی و نیز سامان نیافتگی خدمات و تسهیلات گردشگری، اثرات و پیامدهای منفی درخور توجهی در روستاها به جا گذاشته و ضمن اینکه به توسعه اقتصادی و اجتماعی روستاها نینجامید، آسیب های جدی زیست محیطی، فرهنگی و اقتصادی به این محیطها وارد کرده است.